

Ondanks het relatief hoge aantastingspercentage leek de schade toch vrijwel nihil te zijn.

In 2% van de bladrandomslagen zijn poppen van sluipwespen gevonden. De indruk bestaat, dat de parasieten vooral in de laatstgevormde bladrandomslagen voorkwamen. Er was helaas geen gelegenheid deze parasieten uit te kweken, zodat hun identiteit onbekend is gebleven.

Discussie

Uit de schaarse literatuurgegevens valt af te leiden, dat de Appelroestmijnmot één of twee generaties in een jaar kan ontwikkelen. Hering (2) vermeldt, dat in Europa de mijnen en de bladrandomslagen in juli en augustus worden gevonden. Eigen waarnemingen over een reeks van jaren leerden, dat de mijnen hier te lande reeds in juni aanwezig zijn.

Eckstein (1) geeft aan, dat de motten in april-mei en in juli-augustus, de blaasmijnen en de bladrandomslagen resp. in juni-juli en september aanwezig zijn. Volgens deze au-

teur kan van deze mot dus méér dan één generatie per jaar optreden.

Vogel (3) vond in Zwitserland slechts één generatie per jaar. Soenen vond op 31 juli 1952 nog enkele bewoonde mijnen en op 22 september nog enkele rupsen in de bladrandomslagen. Deze waarnemingen wijzen op een langgerekte vlucht van de vlinder, die volgens deze auteur inderdaad tot eind juni kan duren.

Onze hoeswaarnemingen wijzen ook op één generatie per jaar, maar deze waarnemingen hadden betrekking op slechts 14 rupsen, die bovendien allen nakomelingen van één enkel paartje waren. In het eerder ter sprake gekomen proefvak van „De Schuilenburg” werden in 1974 veel rupsen waargenomen. Tussen 31 juli en 16 augustus werden daar nog bewoonde blaasmijnen gevonden. Hieruit kunnen wij concluderen dat de vlucht van de Appelroestmijnmot in 1974 tot in de tweede helft van juni heeft geduurd.

In figuur 5 is tenslotte een schematisch overzicht van de levenscyclus gegeven.

Litteratuur:

1. Eckstein, K., 1933. Die Kleinschmetterlinge Deutschlands, Band 5, K. G. Lutz, Stuttgart.
2. Hering, E. M., 1957. Bestimmungstabellen der Blattminen von Europa (3 dln). Junk, 's-Gravenhage.
3. Vogel, W. & R. Isler, 1957. Ornix guttea Haw., ein interessanter Kleinschmetterling an Apfelblättern. Schweiz. Zeitschr. für Obst und Weinbau 66: 465-468.
4. Soenen, A. & R. Aerts, 1953. Contribution à l'Etude des Mineuses des Arbres Fruitiers. Com. nat. pour l'étude de la culture fruitière. Centre de Recherches de Gorsum.

Een dagje vogelen in Eritrea, op zoek naar de Krabplevier

ARNOUD VAN DEN BERG

In de nieuwe vogelgids „De Europese vogels in kleur” van Heinzel, Fitter en Parslow (2), worden diverse vogels uit het Rode-Zeegebied besproken. Het is daarom misschien de

moeite waard iets te vertellen over een kort bezoek dat ik bracht aan de Eritreese havenstad Massawa, eind januari 1975. Als illustraties voor dit artikeltje kunnen het beste

de gave tekeningen van Hermann Heinzel in het genoemde boek dienen, de gebruikte Nederlandse vogelnamen zijn eveneens ontleend aan dit boek.

Om enige achtergronden van het bezochte gebied te belichten, dient eerst vastgesteld te worden dat Eritrea de noordelijkste provincie van Ethiopië is en dat het alle havens van Ethiopië binnen zijn provinciegrenzen heeft. Eritrea was een Italiaanse kolonie van 1890 tot 1941 en werd sindsdien tot 1949 door Engeland bezet. In 1952 werd het als autonoom gebied met Ethiopië in één federatie opgenomen. Vanaf 1962 is Eritrea echter een provincie van Ethiopië. De Eritreeërs streven ernaar weer onafhankelijk te worden van Ethiopië. De hierdoor ontstane politieke wrijving, die werd versterkt door hongersnood, onrust door revoluties, raciale en religieuze tegenstellingen, heeft geleid tot een burgeroorlog, die tot op heden voortduurt.

Met de bus gekomen van Asmara, de hoofdstad van Eritrea, gelegen hoog in de bergen van het binnenland, zag ik direct al bij aankomst in Massawa een vijftigtal Kleine flamingo's door het water schuifelen, terwijl er veel Hemprich-meeuwen en Bengaalse sterns boven de haven vlogen. Uit de bus gestapt, was het snel duidelijk dat er op de modderbankjes tussen aanlegsteigers en afvoerpijpen een bijzonder rijk vogelleven was. Tientallen Woestijnplevier liepen hier rond. Sommige hadden nog (al) de roodbruine borstband van het zomerkleed. Terkruiters scharrelden op zanderige slikgedeelten hun kostje op. Zigzag rennend met de kop en snavel omlaag gehouden, deden ze me wat aan Kluten denken. Klippenreigers waren te zien in twee kleurenfasen, een donkergrijze en een zeldzamere volledig witte fase. Het bijzondere gedrag dat deze vogels soms laten zien als ze voedsel zoeken, had ik reeds eerder bij de Zwarte reigers

die in Lake Awassa in Zuid-Ethiopië waren te zien, opgemerkt. Bij het voedsel zoeken houden de vogels plotseling hun vleugels boven de kop, als het ware een parasol vormend. Ze doen dit waarschijnlijk om beter in het water te kunnen kijken. Onopvallender gedragen zich de kleine Red-Sea Green-backed Herons. Onbeweeglijk staan ze midden op het slik. Daartussen bevonden zich veel palearctische steltlopers die we ook in Nederland zien, zoals bijvoorbeeld Regenwulpen, Krombekstrandlopers en Zilverplevieren. Maar ook een aantal tropische soorten, zoals de Three-banded Plover en de Herdersplevier.

Daar ik vooral de Krabplevier wilde zien, besloot ik vanaf Massawa enige kilometers noordwaarts te lopen, op zoek naar stille stranden. Terwijl ik langs een weg door stoffig terrein slofte, bezorgden talrijke Zwartkopvinkleeuweriken mij aangename momenten, door terecht vertrouwend op hun schutkleur zich op de grond te drukken en eerst op een enkele meter afstand op te vliegen. Deze soort, met de onderdelen opmerkelijk gitzwart, egaal zandkleurige bovendelen en met een karakteristiek zwart-wit koppatroon, behoort tot een uitgebreide groep van hoofdzakelijk Afrikaanse vogels — alle lusterend naar de genus-naam *Eremopterix* — die behalve kenmerken heeft van de Leeuwerikenfamilie *Alaudidae*, ook sterk doet denken aan mussen of vinken. Ook waren er langs de weg Kleine groene bijeneters, een Hamerkop, Zwartmaskerduifjes, Roodsnavelossenpikkers, Waaiertaarten en meer soorten te zien, waarvan de vermelding binnen dit kader niet ter zake doende is.

Langs de stranden was een overweldigend aantal vogels aanwezig. Vijf Zwarte ooievaars stonden bij wat vuilnis, dertig Heilige ibissen vlogen in een V-linie naar de zee, groepjes Drieteenstrandlopers holden achter de branding aan en vlak daarachter zochten

enkele Roodrugpelikanen naar voedsel, terwijl een school dolfinen dichtbij langszwom. Op het strand (ongeveer 8 km noordelijk van Massawa) zaten honderden Hemprich- en Witoogmeeuwen, een enkele Zilvermeeuw en enige Kleine mantelmeeuwen en Kokmeeuwen, terwijl ook hier de Bengaalse stern talrijk was. Lachsterns en Reuzensterns vlogen over de vloedlijn, evenals diverse Kuifsterns. Een aangename verrassing was het om van een stuk droog, glooiend zand twee White-fronted Sand Plovers (*Charadrius marginatus*) te zien weglopen. Het is bekend dat deze kleine vaalbruine pleviertjes de vreemde gewoonte hebben hun eieren met zand te bedekken. Er wordt beweerd, dat het hete zand hun eieren uitbroedt.

Behalve vogels was er op de stranden ook allerlei ander leven. Honderden Heremietkreeftjes renden over het strand, gehuld in de meest uiteenlopende slakkehuisjes en schelpjes. Er waren stukken strand waar groepen Wenkkrabben met hun enkele grote, witte schaar wenkten en bij benadering abrupt dit territoriumgedrag staakten om te verdwijnen in hun holletjes in het natte zand. Ook veel andere soorten krabben vertoefden op het strand, sommigen met opvallende rode en blauwe kleuren. Het kon dan ook haast niet uitblijven de Krabplevier te zien, die voornamelijk van dit soort beestjes leeft. Enige tientallen van deze plevieren stonden in groepjes van acht à twaalf exemplaren op een stuk strand dat bedekt was met koraalaanspoelsel. De Krabplevier, zo'n veertig centimeter groot, heeft een lange, zwarte snavel, die qua vorm lijkt op die van een Reuzenster, en lange poten. Door

zijn vederkleed (zwart-wit) en biotoop doet hij iets denken aan een Scholekster. De meest verwante vogels zijn echter de *Glareolidae* (Vorkstaartplevieren en Renvogels) en de *Chionididae* (Zuidpoolkippen). De Krabplevier is de enige vertegenwoordiger van de familie *Dromadeidae* en komt voor op eilanden in het noordwestelijk deel van de Indische Oceaan, de Perzische Golf en langs de kusten van de Rode Zee. De vogels graven voor hun broedsel koloniegewijs een kromme tunnel van één meter lengte. Ze doen dit op de meest afgelegen stranden aan de zeezijde van een zandbank. Ze leggen één ei in de donkere broedkamer aan het eind van de tunnel en gebruiken daarin geen nestmateriaal. Toen ik de vogels naderde, strekten ze de vrij lange hals en zagen er dan topzwaar uit. Er bleken enige jonge exemplaren present, die met een zenuwachtig hinnikend geluid nog om voer bedelden. Het voedsel-zoeken van deze grote zwart-witte vogels deed me wat aan dat van Kleine zilverreigers denken. Na een wijle loeren in een bepaalde richting, zorgden korte sprints links en rechts voor een goede vangst. Geregeld was er een spartelende krab in de forse snavel van deze fraaie vogel te zien.

Helaas was het niet mogelijk lang aan de Rode-Zee kust te blijven, in verband met de oorlogsdreiging. Binnen een paar dagen zou het Eritreese volk zijn harde gevecht voor onafhankelijkheid ook in grotere steden als Asmara aanvagen. Het is mij toch vergund geweest iets waar te nemen van de rijke avifauna van de Rode Zee, die in het besproken, dunbevolkte gebied onverstoort lijkt te kunnen voortbestaan.

Litteratuur:

1. Cave & MacDonald, 1955. Birds of the Sudan. Edinburgh.
2. Heinzel, H., H. R. S. R. Fitter, J. F. Parslow, 1973. De Europese vogels in kleur. Amsterdam/Brussel.
3. Urban, Emil K. The Checklist of Ethiopian Birds (Bibl. Addis Abeba).